

två timmar långa förhandlingar intogs supé. En insamling för nödlidande landsmän inbragte härvid ej mindre än Fmk 3.500:—.

Sång, musik och historier av fru Vasström, fröken Dahlberg samt herrar Bröderman och Löfberg förhöjde stämningen. Det var som om även Svenska Gillets medlemmar dragit ett befriande andetag efter den svåra tid deras nya hemland kämpat sig igenom.

EFTERKRIGSÅREN TILL NUVARANDE TID

Då Gillet åter påbörjar sin verksamhet efter den nödtvungna paus på nästan ett helt år, som det röda upproret i Finland hade förorsakat, sker det under i många avseenden lyckligare betingelser. Svenska Gillet lever och arbetar numera i ett fritt och självständigt land, och att Finlands politiska självständighet inverkat fördelaktigt också på Svenska Gillets verksamhet står utom allt tvivel. Utom den ekonomiska högtrycksperiod, som karakteriserar de första efterkrigsåren, kan man spåra en växande samverkan på olika kulturella områden mellan Finland och det övriga Norden. Republiken Finland införlivas alltmera som en energisk och betydelsefull medlem i de nordiska rikenas trygga krets.

Svenska Gillet återupptog sålunda sin verksamhet med friska krafter och under gynnsamma förhållanden. Sett ur denna synpunkt var det säkert ej omotiverat, att en av de första åtgärder, som föreslogs, var årsavgiftens höjande till 20 Fmk. Gillets Styrelse bestod av:

Minister Carl Westman, ordförande,
Ingenjör Hugo Örtengren,
Kontorschef Haustedt,
Arkitekt D. Frölander-Ulf,
Direktör Allan-Johnsson.

Ett trevligt sammanträde med omväxlande program förekom efter Gillets februarimöte 1919 — deltagarnas antal var 75 personer, en ganska imponerande siffra — och sång, deklamation och musik skänkte glans åt tillfället. — Pia Ravenna, Märta Allan-Johnsson och Lolan Vasström jämte Åke Claesson och Ragnar Hyltén-Cavallius stodo för den musikaliska och dramatiska underhållningen. — Protokollet vidrör den tråkiga och ömtåliga spritfrågan, totalförbudet låg redan som ett hotande moln över samhället, men »molnet skingrades även för denna gång», säger krönikören.

*

Vid Gillets första möte 1920 synes det ha gått glatt och livligt till. Gluntsång av kyrkoherde Ljunge och operasångare Bröderman, välkänd inom Gillets krets, en animerad supé, »varefter en livlig dans vidtog», enligt krönikörens skildring. Då minister Westman ansåg sig tvungen att lämna ordförandeposten på grund av allt för mycket arbete på legationen, beslöt Styrelsen enhälligt, att föreslå honom till hedersordförande i Gillet. Vid årsmötet 29 februari valdes bankdirektör Laurell enhälligt till Gillets ordförande. F.ö. återvaldes den gamla styrelsen.

Vid samkvämet efter supén var det ett gediget program, vars främsta nummer utgjordes av Ivan Hedqvists ypperliga recitation av Fröding.

Värmötet ägde rum på Brändö Casino och extra båt förde medlemmarna till och från den idylliska platsen. T.o.m. naturen saluterade Gillets fest — återfärden försiggick under »häftiga åskskrällar».

Bland årets märkliga tilldragelser bör f.ö. omnämnas de rikssvenska föreningarnas uppvaktning för ärkebiskop Natan Söderblom under dennes tillfälliga uppehåll i Helsingfors.

Svenska Gillets julfest 1921 ägde rum den 13 januari. Ett 40-tal barn deltog och efter festens avslutande vid niotiden intogs en animerad supé av de till ett sjuttiotal närvarande medlemmarna. Bland gästerna märktes särskilt minister J. E. Hultman med fru och pastor Hülphers från Åbo. Till denna fest synes »ungdomen särskilt mangrant ha infunnit sig», enligt vad hävdatecknaren förmäler.

Under pauserna vid årsmötet lyckades ingenjör Hedensjö till lokal-fonden med lista få insamlad den aktningvärda summan av 45.000: — Fmk och än mera utlovades i framtiden. Så man ser, att den viktiga lokalfrågan småningom började föras närmare målet.

Gillets årsfest detta år tyckes ha blivit en utpräglad succès åtminstone att döma av dagspressens lovordande uttalanden. Ett spex, som gick över tiljorna under medverkan av flera kända förmågor väckte stormande munterhet. Den vid tillfället utdelade tidningen »Lokalflygan» innehöll mycket roande och snillrikt. Pianisten Hjordis Calais bidrog till den allmänna glädjen med sina strålande musiknummer. Denna årsfest ägde rum, som krönikan förmäler, »under lyckliga stjärnors hägn».

Vid Gillets oktobermöte föredrog ordföranden en skrivelse från »Riksföreningens för svenskhetens bevarande i utlandet» överstyrelse, vilken

inbjöd Gillet att genom ombud sammanträda med överstyrelsen i Lützen lördagen den 5 nov. Då Gillet emellertid icke ansåg sig ha råd att bekosta ett direkt avsändande av ombud, beslöt man att i händelse någon av Gillemedlemmarna i egna angelägenheter skulle avresa till Tyskland vid sagda tid, utse denne till Gillets representant.

Denna sak resulterade dock icke i någon personlig representation vid allsvenska konferensen i Lützen, men ett telegram av följande lydelse avsändes:

»Vi en liten grupp av landsmän på främmande botten sänder Eder med svenskt handslag en hjärtlig hälsning på högtidsdagen, uttalande den förhoppningen, att föreningen skall uppväcka och uppfostra inom sina leder framsynt tänkande män, som jämte modets och tapperhetens ande besjålas av försoningens och förståelsens.

Svenska Gillet i Finland. Eman. Laurell ordf., David Frölander-Ulf, sekreterare.»

Vid Svenska Gillets styrelsesammanträde den 6 febr. 1922 beslöt man att fastställa årsfesten till den 11 mars och en festkommitté tillsattes bestående av: fru Märta Allan-Johnsson, fru Lolan Wasström, herrar Gentschein Asperén, Bröderman, Hedensjö och Sjögren.

Vid Gillets årsfest detta år slogs ett ganska pampigt rekord: deltagarnas antal uppgick till 200 personer. Som gäster hade bl.a. infunnit sig samtliga medlemmar av Svenska Legationen med minister Elmquist i spetsen. Den välkända signaturen Valois i Huvudstadsbladet ägnade i sina spalter denna Gillets årsfest synnerligen vackra omdömen. Ur det rikhaltiga programmet plocka vi: fru Märta Hallström reciterade Karlfelt, konstnären Eric Vasström ritade roliga profiler av kända gillemedlemmar fogade till pigga verser, som fru Lolan Vasström uppläste. Minister Elmquist, bankdirektör Laurell, kyrkoherde Ljunge, arkitekt Frölander-Ulf m.fl. notabla personager avkonterfejades på ritblocket. Som huvudnummer: »Mohrens sista suck», opera om kärlek och död, med artister från Svenska Teatern och Finska Operan i huvudrollerna.

Några strofer om ordföranden citeras:

Bland Gillets stöttepinnar vi räkna Laurell,
Finansman han om någon är i landet,

Han ordet för vid stämman och ej det ges apell,
om något måste trumfas fram han kan det.

Och varje år förrn drivan smält för söderns varma fläktar,
han kallat oss till lek och skämt, som ingen ann' det mäktar,
Han lockat oss som glada barn att Köklaks backar pröva,
där sig båd' ung och gammal sökt i kullerbyttor öval

Och osnärjd än i kvinnogarn han går omkring och vankar,
Vem vet, det kanske ej är fritt, han går i glada tankar.
Hur pansrat än hans hjärta är, det skyddas ej mot pilar,
Som skjutas av ett ögonpar, som lockar, ler och smilar.»

Från årsfesten göra vi ett behagligt hopp direkt till Gillets vårfest. Man gick ombord på en ångbåt som under glad stämning avgick från Norra hamnen. Ombord på den pampiga oceanångaren höll kyrkoherde Håkan Ljunge ett intressant föredrag »Midsommar i svensk historia». Supén intogs på Brändö Casino och operasångaren Thorild Bröderman avtackades särskilt hjärtligt för alla de gånger han låtit Gillemedlemmarna njuta av sin präktiga stämma.

Gillets hemlandsfest 1923 ägde denna gång rum på rest. Börs vars källarmästare, »själv rikssvensk, visat sig mycket tillmötesgående och lovat bjuda barnen på kaffe».

Supén, som följde på barnfesten, gick av stapeln i »malakitsalen» och förgylldes ytterligare av kyrkoherde Ljunges och operasångare Brödermans sång samt fru Astrid Grotenfelts deklamation. Det kan antecknas, att svenska ministern med familj hedrade festen med sin närvaro.

Vid Gillets årsmöte den 23 februari valdes med acklamation Sveriges minister i Finland fil. dr. Henning Elmquist till hedersledamot. Som ordförande kvarstod bankdirektör Eman. Laurell och styrelsen bestod för övrigt av: herrar Allan-Johnsson, Haustedt, Frölander-Ulf och Hermond.

Årsfesten försiggick åter på restaurang Börs och synes ha varit minst lika lyckad som föregående år. Bland programmets främsta nummer förtjänar nämnas Oscar Levertins vackra lilla enaktare »Två kvinnor»,

spelad med Märtha Allan-Johnsson och Lolan Vasström i huvudrollerna. Skådespelaren Fahlcrantz bidrog till den glada stämningen med några sångnummer och Kostias på den tiden högeligen populära orkester förljuvade kvällen. Ett som alltid mycket uppskattat nummer var den traditionella dialogen mellan ordföranden och skattmästaren, vilken ord-duell följdes med intresse och spänning. Ingenjör Sjögren hade arrangerat en mycket rolig gissningstävlan — publiken skulle nämligen identifiera de Gillemedlemmar, vilkas ryggtavlor syntes på en del fotografier presenterade på den vita duken.

Vid Gillets sista möte för året den 7 december avsändes två märkliga hyllningstelegram: det ena till Kronprins Gustaf Adolf vid hans bröllop, det andra till Selma Lagerlöf på den världsberömda författarinnans 65-års dag.

År 1924 blev ett i många avseenden märkligt år i Svenska Gillets historia. Den av Gillet arrangerade barn- och julfesten, som numera utvecklat sig till en synnerligen populär institution, gick som vanligt i glädjens tecken och var talrikare besökt än något tidigare år.

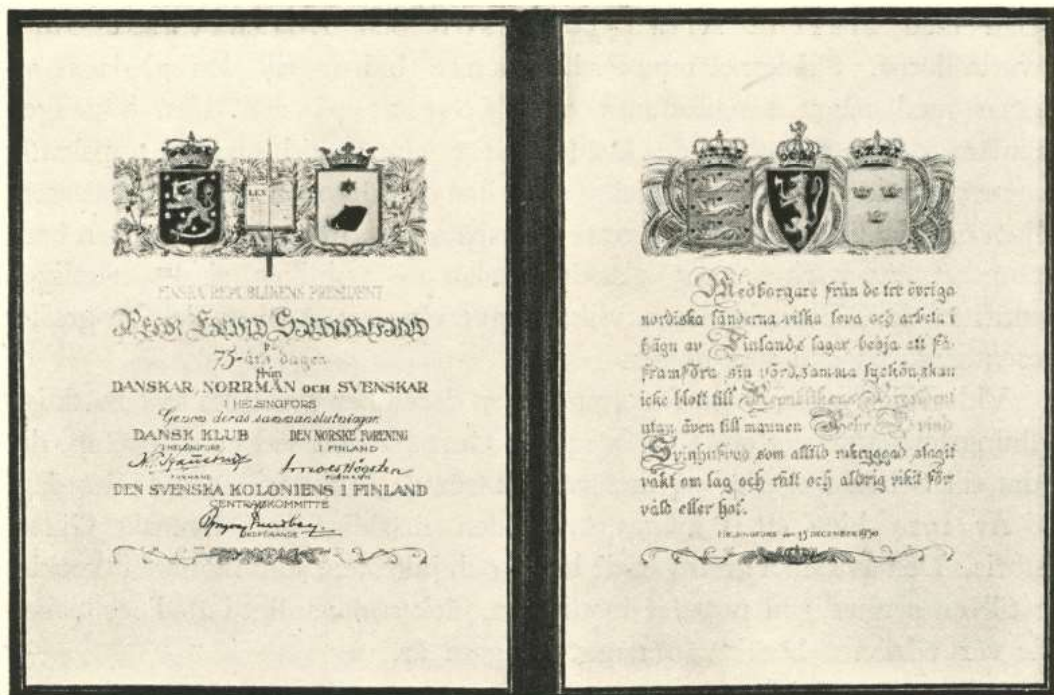
Gillets årsmöte försiggick åter på restaurang Börs. Närvarande voro bland annat svenska ministern Henning Elmquist, legationssekreteraren R i c h e r t och militärattachén major R y d e b e r g. Kvällens glansnummer blev en teaterpjäs »Box och Cox», spelad med fru Eriksson och herrar Hedly och Laurent i huvudrollerna. Regin hade omhänderhafts av fru Allan-Johnsson, alias Märta Hallström, en av de självfullaste skådespelerskor, som under de senaste decennierna varit engagerade vid Svenska Teatern i Helsingfors.

Gillets vårfest diskuterades som vanligt långt i förväg; man tvekade nämligen mellan tre olika restauranger: Klippan, Börs, och Brändö Casino. Av denna ståtliga trio avgick slutligen restaurang Börs med segern.

Två remarkabla händelser kastade sin glans över denna sommar: den första var den berömda svenska sångkören O. D. — Orphei Drängars besök i Helsingfors den 13 juni.

Ett entusiastiskt uttalande i Hufvudstadsbladet:

»Orphei Drängar voro herrar på täppan vid Svenska gillets vårfest på Börs. Hälsade som välkomna gäster, voro sångarna hela aftonen föremål för varmaste intresse och aftonen behärskades helt av dem.

Svenska Gillet överlämnade tillsammans med de övriga svenska, danska och norska föreningarna i Helsingfors, en ställig adress till President P. E. Svinhufvud på hans 75-årsdag den 15 dec. 1936.

Vid sidan av gilletts ordförande intog dr Hugo Alf v é n hedersplats med våra sångsällskaps ordförande, legationssekreterare Bagge, styrelsemedlemmar m.fl. vid samma bord. Inbjudna finländare deltog med glädje i den storartade vårstämman, ägnad allt det varljusa, starka och obetvingliga som sångarbesöket här företrätt.

Salens smakfulla dekoration blev det första intresset och envar av gästerna uppsökte sitt eget landskapsvapen bland sköldarna på väggen. Rosor i gult flaggade mot blå violer i låga skålar och samma hemlandstoner gävo även salens övriga blomster. Tvåhundrafemtio personer deltog i den festmåltid, som serverades vid borden i salen och på scenen. Bankdirektör Laurell hälsade representanten för svenska beskickningen, sångare, gäster och gillesmedlemmar välkomna. I vårens tid, sade talaren, när lindarna lövas i Odinslund och björkarna vaja nygröna i Slottsbacken kring Wennerbergs staty, har ni lämnat staden vid Fyrisån och gått ut på sångarstig österut. Glädje, beundran och sympati möta eder här. Studentsången finner väg till allas

Svenska Gillet, tillsammans med de övriga svenska föreningarna i Helsingfors uppvaktade minister Carl von Heidenstam med en vackert textad dedikation på 60-årsdagen den 14 november 1936

hjärtan och sveper fram med en frisk fläkt av livets egen vår. Samtidigt förnimmer envar den stilla beledsagande melodien i sitt eget inre till minnenas sång — något av det vi skatta kärast i hemlandet. Ett fyrfaldigt välkomstleve utbragtes för Musices Director, som förde trollstaven och för Orphei Drängar.

Enligt traditionellt ceremoniel hade ceremonimästaren som väktare förkunnat tiden vara inne för hälsningstalet. Vid steken uppmanade han åter till ett leve för konung och fosterland. Sedan ordföranden utbragt det och levet skallat kraftigt, intonerades kungssången. Levet för broderlandet följdes av »Vårt land». Då steg »Stordrängen» Alfvén upp på en stol och dirigerade sin sängarskara till Finlands lov.

Legationssekreterare Bagge framförde en hälsning från envoyén Elmquist. Direktör Bernström, som under konserten i kyrkan fått en förnimmelse av de »ringe och frånvarande svenskes» stora tacksamhet mot sångarna för vad de givit, framförde deras hälsning.

Direktör Allan-Johnson utbragte i skämtsamma ord ett leve för damerna och på de inbjudnas vägnar frambar överarkitekt Hugo Lindberg till Svenska gilletts presidium ett tack. Talaren betonade den andliga och materiella intressegemenskapen, de gamla hävderna, och alla band som bundit folken samman under seklers lopp. Svenska gilletts uppgift är att på detta icke främmande område bilda ett broderskap, bilda en länk i kedjan som går från det ena landet till det andra. Förståelsen och sympatien har bevarats och en faktor har varit den känsla för Sverige som bor i detta land. Då Svenska gillet denna kväll haft glädjen att se O. D:s frejdade kör och »den utmärkte dr Alfvén» i sin krets, har detta ytterligare bidragit till att sprida glans över det svenska bandet, glädje över inbjudningen.

Sedan levet förklingat, sjöngo sångarna »Stjärnorna tindra». Och stämningen i salen tände festljusen överallt.

Då dr Alfvén slutligen tog till ordet, anspråkslös men övertygande och varm, blev hans maning till broderskap och ömsesidig hjälp ett ord som vann hjärtan och bifallsyttringarna blevo långvariga. Fil. kand. P. Cort h riktade sig ock till de svenske önskande gillet framgång och lycka till yttre inflytande och inre samband. Ett uppsaliensiskt fyrfaldigt leve höjdes.

Dansen tråddes med sångarglädje under timmarna efter supén.

Den sista sångarhälsningen gavs sedan i den stilla natten ute på borggården, där hymner och sånger utfördes inför en andaktsfullt lyssnande och varmt mottagande publik. Det var sommar ute och inne. En ljus dag grydde.»

V a l o i s.

Det andra och ännu förnämligare evenemanget ägde rum vid den svenska flotteskaderns besök i de finländska farvattnen den 10 juli. Den osparda möda och det allvar, varmed Gillets styrelse hade skridit till verket vid anordnandet av den glänsande festen för svenska flottans officerare fick sitt rättvisa erkännande i pressens spalter.

Ur dagspressens referat:

Omkring trehundra festdeltagare funno lätt sina platser tack vare festkommitténs kartor och namnlistor. Dessa studerades ivrigt under kvällens lopp och möjliggjorde en orientering å ömse sidor bland värdar och gäster.

Det vanliga ceremonielet från gilletts tidigare festtillfällen roade också nu församlingen. Herr Haustedts välkommen till bords följdes vid steken av gillesordförande, bankdirektör Laurells högstämnda hälsning till de gästade örlogsmännen. Sedan ceremonimästaren åter förkunnat tiden vara inne för ett leve för konung och fädernesland, utbragtes detta av gilletts ordförande. Publiken reste sig. Musikkåren föll in och sedan levet förklingat intonerades kungssången. Omedelbart därpå utbragte ordföranden ett leve för broderlandet och detta följdes av Vårt land. I talens långa rad saknades inte heller herr Allan-Johnssons traditionella toast för damerna. Men främst gällde orden denna kväll Sverges flotta, den gästade eskadern, historiska minnen och bragder samt betydelsen av eskaderbesöket härstädes.

Ingenjör Bernström riktade sig till de svenska örlogsmännen, påminnande om att Finland är Sverges bålverk mot öster och att Sverges flotta bör vara föreningsbandet. Stark och stolt må den styra förbi partipolitikens och köpsläendets grunda och farliga skärgård. Må sjömansankaret som hoppets symbol bli ledstjärnan mot ett stort och fosterländskt mål och må Sverges flotta bli vad den bör vara, det stoltaste av allt stolt i nordens. Talaren utbragte ett leve för Sverges flotta. — Må det ljuda som dånet av denna flottans egna kanoner. De kraftfulla leveropen följdes av Svenska flottans paradmarsch, som stående åhördes. Senare, då stämningen ytterligare stigit, intonerades även Björneborgarnas marsch och publiken reste sig.»

*

Gilletts styrelse för året bestod av bank.dir. Eman. Laurell som ordförande samt dir. Allan-Johnsson, dir. Fahlström, ing. Bernström och ing. Bror Sjögren. Från vintern 1924 kan antecknas en trevlig och lyckad skidutfärd till Esbo och Grankulla, anordnad av Gillets initiativrika nöjeskommitté.

Vid Gillets årsmöte den 27 febr. 1924 kunde styrelsen i sin årsberättelse annotera en viktig epok i Gillets historia: Gillet hade nu äntligen fått en egen lokal. Ett träget och målmedvetet arbete, som många svårigheter till trots oförtrutet och energiskt fortsatts, hade slutligen burit frukt.

Bland de tryckalster, som Svenska Gillet hittills hade producerat, kan intet mäta sig med det digra och verkligt roliga organ, kallat Gille-bladet, som såg dagen i febr. detta år.

En av de märkligaste händelserna i Gillets historia inträffade 1925 under kung Gustafs och drottning Victorias besök i Finland.

Den 22 augusti 1925 ingick följande notis i pressen:

»Sveriges Konung och Drottning gästa Svenska
Kolonin

Den tebjudning Svenska kolonin i Finland i går anordnade för deras majestäter och prins Wilhelm artade sig till en storstilad och högtidlig hemlandsfest. På samma gång invigdes den festsal, där svenskar härefter skola mötas och där svenska toner skola ljuda till samling kring fäderneärvda gemensamma kulturintressen.

Svenska Gillets klubblokal kan också räkna äran av prins Eugéns besök senaste vår.

Över entrén till Alexandersgatan hade anbragts en verkningsfull takdekoration med krona och guirlander. Den röda mattan låg utbredd över gårdsplanen och nationalklädda barn med flaggor bildade spaljé, då de höga gästerna med svit trädde in. — Uppe i Vita Salen stodo förgyllda stolar i grupp bland palmer och lager. Sedan D.D.M.M. och prins Wilhelm tagit plats, hälsade pastor Y d é n kungafamiljen välkommen.»

Efter ett kort men stämningsfullt program, vari isynnerhet barnens sång bildade ett ljusst och vackert inslag, intogo de kungliga té i Svenska Gillets klubblokal och tecknade sina namn i Gillets gästbok.

*

Svenska Gillets 39 årsfest ägde rum i Gillets egen lokal i Svenska Gården. Efter mötet vidtog ett animerat samkväm i den dessa år i Svenska Gården belägna restaurangen Victoria, som bekant uppkallad efter Drottning Victoria. Vid supén blev dir. Allan-Johnsson, som nu på grund av bristande tid lämnade viceordförandeposten, hjärtligt avtackad av Gillebröderna och -systarna för allt sitt oförtrutna arbete inom deras krets. Herr Allan-Johnsson tackade för hyllningen på klingande vers och vände sig i sin lättflödande tillfällighetspoesi särskilt till damerna. En pigg och glad enaktare »Barnen i Ruskaby», spelad av »särdeles begåvade amatörer», gjorde succes.

Svenska Gillets årsmöte 1927 hölls den 2 april och Gillet kunde då fira sitt 40-års jubileum.

Att sällskapslivet inom Gillets krets antagit allt mera utvecklade former visar icke blott »onsdagsfrukostarna» och »tisdagsaftnarna» utan kanske framför allt »Ringens», vilken sammanslutning inom Gillets krets kommit att få en rätt stor betydelse.

Den stora textade adressen till Sveriges Konung från alla rikssvenska föreningar i Finland var en remarkabel händelse. Den ståtliga början av den värtaliga och varma vädjan, som i Finland bosatta svenskar ansett sig böra rikta till Sveriges Konung i en för hemlandet synnerligen viktig fråga, lyder: — »Besjälade av de varmaste känslor för hemlandet, dess framtid och utveckling i fredens hägn, våga vi, med den rätt som sedan gammalt stått svenske män till buds, frambära dessa våra bekymmer under förhoppning att Sveriges statsmakter ville ägna dem och våra synpunkter på den viktiga frågan sin uppmärksamhet.» — Man framhåller vidare i adressen Finlands energiska försvarsvilja som ett exempel och föredöme för Sverige, som ej på den ekonomiskt svagare grannen borde vältra det mesta av försvarsbördan, när det gäller att upprätthålla freden i Norden, vilket är och alltid bör vara ett gemensamt nordiskt intresse.

*

Årsmötet 25 februari 1928 blev i en del hänseenden en vändpunkt i Gillets verksamhet. Gillets dåvarande styrelse utsattes för kritik på grund av sin ekonomiska politik. Hela styrelsen ställde sina platser till förfogande och ett nytt »kabinett» bildades.

Den avgående styrelsen hade en lång följd av år nitiskt arbetat för Gillets fromma med en energi och initiativrikedom, som icke kan förbigås med tystnad. Under denna högkonjunktens tid blomstrade Gillets sällskapsliv och medlemsantalet översteg tidvis 250. Gillets sekreterare civilingenjören Bror Sjögren hade nedlagt ett sällsynt intresse och ett arbete som få andra på sitt värv, vilket nogsamnt framgår av de välordnade handlingar han efterlämnat i Gillets arkiv.

Bankdirektör Laurell kvarstod trots allt som ordförande men f.ö. blev resultatet av nyvalet, att samtliga andra styrelsemedlemmar ersattes med

Svenska Gillets lokal i övre våningen av den s.k. Sederholmska gården, Helsingfors' stads äldsta byggnad. Bilderna äro tagna vid tiden för svenska kungabesöket.

nya män. Styrelsen kom således att bestå av: ordf.: Bankdirektör Emanuel Laurell, viceordf. disponent Gunnar Johansson, sekreterare: direktör Viktor Niklasson, skattmästare direktör Torsten Sundblad, konsulterande medlem: ingenjör Axel Eriksson.

Redan året därpå inträdde en förändring i Styrelsens sammansättning. Disponent Gunnar Johansson, en högt skattad medlem av Styrelsen, på vilken man hade ställt stora förhoppningar, avled i februari 1929.

Den nya styrelsen kom nu att bestå av: ordf. bankdirektör E. m. Laurell, v. ordf. kapten Yngvar Lundberg, sekr. direktör Nino Lincoln, skattm. ingenjör Carl Ahlström, konsult. medlem ingenjör Axel Eriksson samt klubbm. direktör Nils Tenström.

Den 24 juli 1929 gick en kräftsexa av stapeln på Esbo Segelpaviljong. Festen besöktes av ett 70-tal medlemmar, som kommit dit per allehanda vattenfordon: »segelbåtar, motorbåtar och s.k. aktersnurror från villorna i skärgården runtomkring.»

Som synes hade målet för sammankomsten denna gång utprickats inom en geografiskt något större radie än de icke särdeles långt bort belägna platserna »Klippan» och »Högholmen», vilka under forna tider varit ömttyckta färдемål för Gillets festarrangörer.

Vid Norska Kronprinsparets förmälning den 21 mars 1929 hade Den Norske Forening haft vänligheten inbjuda Svenska Gillet till fest. Förslag väcktes nu vid Gillets styrelsemöte i februari 1930 att återgälda denna

vänlighet med att inbjuda medlemmar av Norska kolonien att delta i Gillets årsfest.

År 1930 avgick bankdirektör L a u r e l l som Svenska Gillets ordförande, vilken post han med energi och brinnande intresse beklätt i tio år. Samma år överflyttade han till Sverige och blev av Gillet enhälligt vald till h e d e r s l e d a m o t.

Gilletts tillstramade ekonomiska ställning, som åtminstone till stor del förorsakats av den ekonomiska krisen, som för några år sedan svepte fram också över de nordiska länderna, hade till följd att Gillet i viss mån tvingades att åtminstone tillfälligt frångå sin ställning som en hjälpförening för landsmännen i Finland.

Vid årsmötet den 1 mars 1930 valdes till ordförande kapten Y n g v a r L u n d b e r g. Den övriga styrelsen erhöll följande sammansättning: viceordf. ing. Percy Kullberg, sekreterare herr Nino Lincoln, skattmästare ing. Carl Ahlström och konsult. medlem ing. Axel Erikson. Denna styrelse hade att kämpa med många svårigheter och arbetade i kristidens tunga atmosfär. Gillemedlemmarnas antal hade också i någon mån minskats och mötena voro fåtaligt besökta. — Gillets nya lokal måste till följd av de tillstramade förhållandena överges, då Gillet icke ansåg sig ha råd att i framtiden hålla densamma. Hela detta företag avvecklades och senare såldes största delen av Gillets lösegendom.

Som ljuspunkter i Gillets liv och verksamhet från dessa år, kan antecknas den alltmera växande kontakten mellan Svenska Gillet och de övriga rikssvenska föreningarna i Finland. Och dessutom de många anslående festerna, vilka präglades av varm stämning och gott humör, all kristid till trots. Särskilt hemlandsfesterna och barnfesterna samlade många deltagare och väckte livlig genklang bland landsmännen.

Vid ett par av Gillets möten diskuterades ingående den viktiga frågan om Gillets ställning som en understödsförening för landsmännen. Isynnerhet fru Frölander-Ulf beklagade livligt, att denna understödsverksamhet till så stor del bortfallit och flera Gillemedlemmar ställde sig sympatiskt till ett återupptagande av denna Gillets hjälpverksamhet i mån av tillgångar och där verkligt behov gjorde sig gällande. Olaus Petri-församlingens kyrkoherde pastor Y d é n uppdrogs att hålla Gillet underkunnigt om de mest ömmande fallen i hans församling och även utom densamma.

Från Svenska Gillets avskedslunch för prins Gustaf Adolf på Brändö Casino den 23 juli 1934.

*Stående fr. v. övering. Hedbäck, herr Åhman, minister v. Heidenstam, herr Heinrich, ing. Norder, löjt. Stro-
kirch, dir. Lindfors, herr Gustafsson, dir. af Forselles, prins Gustaf Adolf, dir. Ullrich, herr Bergman, ing.
Ahlström, kapt. Lundberg, ryttm. Ehrnrooth, dir. Niklasson, greve Bernadotte, ryttm. Janse, byrådir. Sohlman,
dir. Björklund, attaché Kronvall, kyrkoherde Sigland och ing. Eriksson. Sittande: Löjt. Murray, scoutchef
Vasström, ing. Hedensjö, disp. Nilsson.*

Vid Gillets marsmöte för året höll löjtnant Carl Lagercrantz från Sverige ett kåserande föredrag med skioptikonbilder om sina resor och jakt-äventyr i Afrika. Efter supén och kaffet vidtog dansen, och krönikören förmåler »att denna gång den valda formen för underhållning var väl träffad».

En för året aktuell fråga var också den om vissa förändringar i Gillets stadgar. Man framhöll, att de nu gällande stadgarna »äro i hög grad föråldrade och att en revision därför vore nödvändig. Vid styrelsemötet den 24 mars behandlades förslaget till ändrade stadgar och beslöts tillstålla detsamma Gillets samtliga medlemmar.

Vid marsmötet meddelade ordföranden, att han å Gillets vägnar tillsammans med ordförandena i Svenska Sällskapsklubben och Svenska Vikingen överlämnat en lagerkrans till föreningen *B r a g e* vid dess tioårsfest som tack för den vackra insats *Brage* gjort för svenskheten i Finland.

Gilletts lokalfråga var fortfarande en viktig angelägenhet även i sitt nya skede och förslag väcktes, att en tredjedel av årsinkomsten skulle läggas till lokalfonden.

Vid Gillets septembermöte godkändes förslaget att man varje tisdag skulle hyra Konstnärsklubbens lokal på hotell *Torni*. Hyran skulle betalas in natura, ty Gillet skulle i lokalen uppställa sitt pianino och låta klubben disponera detsamma.

Till Gillets sedvanliga barn- och julfest den 13 jan. 1932 på hotell *Torni* inbjöd man föreningarna Svenska Sällskapsklubben och Svenska Vikingen att delta.

Den 6 nov. 1933 på *Gustav Adolfsdagen* anordnade Gillet en *Gustav Adolfsfest* i samband med middag.

Den 5 dec. hade Svenska Gillet tillsammans med den övriga svenska kolonien mottagning för kronprins *Gustaf Adolf* och kronprinsessan *Louise*. Denna mottagning präglades av en både solenn och hjärtlig stämning och den var glädjande talrikt besökt.

Ett av känsla buret glänsande anförande av kapten *Lundberg*, besvarades av kronprinsen, där han stod omgiven av ett femtiotal barn i svenska nationaldräkter, på kronprinsens välkända vinnande och uttrycksfulla sätt.

År 1934 var styrelsens sammansättning följande: ordförande kapten *Yngvar Lundberg*, viceordförande ingenjör *Bror Sjögren*, sekreterare ingenjör *Wilhelm Hedensjö*, skattmästare ingenjör *Carl Ahlström* och klubbmästare direktör *Walter Söderström*, konsultativa medlemmar v. häradshövding *Toivo Voss-Schrader* och dir. *Carl af Forselles*.

Under sommaren anlände till Finland prins *Gustaf Adolf* i avsikt att studera storindustrin i Finland. På genomresa i Helsingfors mottog prinsen med uppvaktning Svenska Gillets inbjudan till lunch, som ägde rum på *Brändö Casino* 23 juli. Lunchen fick ett synnerligen angenämt förlopp och samvaron med prinsen blev både kordial och otvungen under den vackra sommardagen på Casinos terrass.

*

Gillet's julfest på Hotel Kämp den 13 jan. 1935

Den 9 november firades under anslående former en höstfest tillsammans med de danska och norska föreningarna i Helsingfors. Anslutningen var stor med bortåt 200 deltagare och försöket att sammanföra de nordiska föreningarnas medlemmar till en gemensam fest utföll synnerligen lyckligt. Närvarande vid den solenna festen voro förutom sveriges minister och fru von Heidenstam, danmarks minister kammarherre Lerche samt norske ministern Jakhell.

*

Årsfesten 1935 begicks på Grand Hotel under tämligen livlig anslutning. Svenska ministerparet och legationens medlemmar närvaro, samt Olaus-Petriförsamlingens kyrkoherde Sven Ydén med fru. Efter middagen talade 1:sta bibliotekarien fil. dr Oscar Wieselgren från Stockholm över ämnet »Skådespelare och skådespelarpsykologi» så fängslande, att Gillemedlemmarna glömde den feststämning middagen alstrat, och först mot småtimmarna kom dansen i gång. Ett roande inslag under kvällens lopp utjorde en sång-duett av fru Birgit Kronström och baron C.-J.

Cronstedt. Många kända Gillebröder besjüngos i välsvavade strofer som rymde både ros och ris. Här citeras några verser:

Om du mött på livets stigar P e r c y K u l l b e r g någon gång
har du mött en riktig Gasaccumulator,
bridge och tennis är hans fluga, Lunkentus hans Malmaison
under sommarns motorseglaresång.

Ut på Busholmen det står en kåk så hög och röd och grann,
Kokskross kallas de' visst utav expertisen.
Där gör N i k l a s s o n visst kol på allt som bara krossas kan,
och nästan gratis, fritt och hemkört in i spisen.

Mången borde än besjungas, men jag nämner blott T h o r d é n,
som lär vara göteborgare av födsel,
därför reder han ut härvan rederiets näringsgren
såsom ingen ann', han är ett fenomen.

*

Den mest strålande av Gillets många julfester var måhända den, som gick av stapeln på Övre Kämp den 13 januari 1935. Till denna barnfest hade ett flertal av Gillets godhjärtade och älskvärda damer mött upp och med flitiga händer frambragt ett otal små gåvor och prydnader för barnens glädje. Stjärngossarnas vackra och välinövade sånger gävo en varm stämning åt festen. Ett näpet nummer var den tåspetsdans som dansades av en liten flicka.

Dessa ofta återkommande barnfester och hemlandsfester, vari Gillets damer tagit så verksam del, ha visat sig skänka Gillemedlemmarna stor behållning och otvivelaktigt vunnit allas uppskattning. Den betydelsefulla händelse i Gillets historia, som härleder sig från 1899 — kvinnans inträde i Gillebrödernas krets — har visat sig bärande för Gillets syften.

*

Under den halvsekellånga historia, som Svenska Gillet genomlevat, ha skuggor och dagar växlat och Gillet har haft att slå sig fram genom skiftande

öden. Det är ett ganska långt stycke väg mellan 1887 och 1937, ett halvsekel av väldiga och genomgripande förändringar och nydaningar i samhället. Genom många prövningar har Svenska Gillet vuxit sig starkt och en allt fastare förståelse för sammanhållningens betydelse har blivit resultatet av dess strävan och arbete. Man har alla skäl att med förtröstan se framåt och hoppas på en ljus framtid för Svenska Gillet. Det äger alla väsentliga förutsättningar för att framdeles kunna fylla sina uppgifter, och verka enligt de riktlinjer, som dess stiftare utstakat.

Svenska Gillet vill även vara en enande och förenande länk mellan Sverige och Finland, mellan medlemmarnas gamla hemland och det nya. Men hur betydelsefulla alla de praktiska frågorna än äro, viktigast är dock den anda, som besjälar Gillet. Denna fosterländskhetens anda, som icke är fraser och grannlåt men handling och trofasthet, den i bästa mening svenska anda, som Carl Laurin funnit uttryck för i sina enkla och manliga ord: »enligt svensk sed vänligt och förstående blickande mot det främmande, men älskande vårt Sverige med allt vad det stora allvarliga ordet innebär av ansvar och glädje.»

Wilhelm Hedensjö

Denna skrift är utarbetad under medverkan av Hans Berndtson

Pris 25 mk